

Claudia Eberan

Jaså! Der Schwedischkurs

Lärohandledning

Inledning

Jaså! är ett modernt och kommunikativt läromedel för undervisning i svenska som främmande språk inom vuxenutbildningen. Det omfattar nivå B1 på Europarådets nivåskala och är följetext till *Javisst!* (A1 och A2). Med *Jaså!* kan man förbereda sig för examen *SWEDEX B1*, men boken riktar sig även till alla andra som vill fortsätta att läsa svenska på en högre nivå. Lärobokens mål är att utöka de muntliga färdigheterna samt att förbättra läs- och hörförståelseförmågan. Skrivuppgifterna är relaterade till lektionstemat och bidrar till att utvidga den skriftliga kompetensen. Läroboken upprepar även ord, uttryck och fraser och grammatiska moment som har behandlats tidigare. Dessutom informerar *Jaså!* mångsidigt om Sverige och svensk kultur och även om den finlandsvenska kulturen.

Jaså! är en kombinerad läro- och övningsbok med integrerad CD. Den består av:

- lärobok
- övningsbok med facit inklusive hörförståelseövningar
- ordlista till varje lektion
- en alfabetisk ordlista
- CD-skiva till läro- och övningsboken
- denna lärohandledning med facit till läroboken

För fler tips och idéer för övningar i undervisningen se även lärohandledningen till *Javisst!* (ISBN 9-78-319-025405-7)

Jaså! omfattar åtta lektioner. Varje lektion består av åtta sidor. Lektionerna inleds med en text eller med bilder som introducerar de nya orden. Ämnet fördjupas med olika övningar och muntliga uppgifter, där deltagarna uppmuntras att använda de nya fraserna och uttrycken. Dessutom tränar deltagarna att föra en diskussion kring en fråga, att komma överens och avsluta diskussionen. Även grammatiska moment upprepas och utvidgas kontinuerligt. Olika hörförståelseövningar, som utgör en självklar del av varje avsnitt, gör deltagarna förtrogna med det svenska talspråket. *Veckobladet* är en ny sida som inte fanns i *Javisst!*. Den innehåller lästexter från olika områden. I uppgifterna uppfordras deltagarna att reflektera över innehållet i texterna, att själva ta ställning och att framföra sina åsikter i en diskussion. Till sist presenterar sidan *Nyttiga tips* autentiska texter som ger praktisk information om Sverige. *Nu kan jag* sammanfattar de viktigaste målen i varje lektion.

Övningsboken består av åtta avsnitt som refererar till lärobokens lektioner. I övningarna tränas det nya ordförrådet i olika skrivuppgifter, och grammatiska moment repeteras. Övningsboken innehåller även två repetitionsprov, där deltagarna kan testa sig själva och kontrollera om de har uppnått de språkfärdigheter som krävs för nivå B1 enligt *Europarådets gemensamma europeiska referensram för språk*. Varje avsnitt avslutas med *Kort och Gott* som sammanfattar grammatiken i lektionen. Till sist ger *Nyttiga uttryck* en översikt över nylärd fraser.

Jaså! är avsedd för ca 75 till 120 timmars undervisning à 45 minuter beroende på deltagarnas språkkunskaper.

0 Till att börja med ...

2 "Javisst" säger jag när ...

- b** Lösning t.ex.: **Jaså!** – Jaha, nu förstår jag!; **Tack för senast!** – Tack för inbjudan!; **Trevlig helg!** – Ha en skön helg!; **Ingen orsak!** – För all dell!; **Nej, tyvärr!** – Jag är ledsen!; **Javisst!** – Självklart! / Just det! / Ja, det stämmer!; **Tack detsamma!** – Tack själv!; **Krya på dig!** – God bättring!; **Vi hörs!** – Vi ses!; **Eller hur?** – Inte sant?; **Jag vill hellre ...** – Jag föredrar ...; **Det var länge sen!** – Det var ett tag sedan!; **Det håller jag med dig om.** – Ja, det stämmer.; **Vad synd!** – Jag beklagar! / Det var tråkigt!; **Kan jag få ..., tack** – Jag skulle gärna vilja ha ... / Jag tar gärna... , tack. **Grattis!** – Har den äran!

1 Hur bor man i Sverige?

1 Villa eller torp?

- a** Lösning: 1: torp; 2: hyreshus; 3: vindslägenhet (loft); 4: kedjehus; 5: parhus; 6: villa.
- b** Lösning t.ex.: hus, stuga, våning, bondgård, husvagn, fyrton, väderkvarn, ...

Våning eller lägenhet? Med begreppet *våning* associerar de flesta svenskar snarast en elegant boendeform med minst tre till fyra rum och kök, stuck, parkettgolv, kakelugn och högt i tak. Ofta ligger våningar i äldre hus från sekelskiftet, där det också finns en fin gammal hiss. Inte sällan är de mycket rymliga och täcker hela våningsplanet. Begreppet *lägenhet* är betydligt vidare och används för såväl moderna, små eller stora standardlägenheter som exklusiva, udda våningar. Både våningar och lägenheter kan vara hyresrätter eller bostadsrätter.

- c** Lösning t.ex.: **framföra en åsikt:** enligt min uppfattning; jag tror att; jag förmodar att; jag antar att; jag vet att; jag misstänker att; jag retar mig på att; det spelar ingen roll för mig om; jag undrar om; ... / **samtycka eller ej:** det tror / förmodar / antar / jag med; jag vet inte om; jag är osäker om; jag tvivlar att; det kan nog vara så men jag anser att ...

2 Bostadsrätt eller hyresrätt?

- a** Lösning: **familjen Andersson:** hyreslägenhet (95 kvm); 8500 kr/mån inkl; nej; nej (hyresvärden) / **Jonas och Maria Svensson;** bostadsrättslägenhet (95 kvm); 2500 kronor exkl; ja; ja.
- b** Lösning: **stämmer:** 1 (om värdet på boendeområdet nedvärderas kan priserna för våningarna falla respektive sjunka), 3 (för det mesta), 5 (för det mesta); **stämmer inte:** 2 (du kan bli uppsagd om du inte sköter och vårdar den), 4 (du får hyra ut men måste fråga bostadsföreningen först).
- c** Lösning: **Hyresrätt** betyder att man bara hyr en lägenhet eller våning, men inte äger den. Hyresvärden tar hand om renovering och reparationer. **Ägarrätt** betyder att man äger en lägenhet eller en våning. Vill man förändra eller hyra ut den måste man för det mesta inte be om tillåtelse. **Bostadsrätt** betyder att man kan köpa rätten att bo i en lägenhet eller våning. Bostadsrätten kan även gå i arv. En bostadsrättsägare måste vårda och sköta lägenheten och be om tillåtelse om han / hon vill förändra något i den. Vill han / hon sälja sin bostadsrätt annonserar han / hon den på den öppna marknaden. Den nya ägaren måste bli godkänd av styrelsen.

3 Bästa åhörare!

a Lösning: **stämmer:** 2, 5; **stämmer inte:** 3, 4; **vet inte:** 1.

b Lösning:

Bästa åhörare ja äh välkomna!

Jag känner mig hedrad över att få vara här idag. Ett stort tack för inbjudan och .. äh... ja naturligtvis också för välkomsthälsningen. Kvällens tema idag är ägarlägenheter ... och ... äh ... ja, jag har delat in mitt föredrag i tre avsnitt, och jag ähem ... kommer att inleda varje avsnitt med en fråga. Efter föredraget hoppas jag att vi får samma givande diskussion som förra gången och äh ... att ni alla erhåller tillfredsställande svar på era frågor. Okej, jaha, då börjar jag nu med min första fråga: Ägarlägenheter – skapar de nytt kapital till bostadsmarknaden – ja eller nej? Jag säger JA! Ägarlägenheter är en vanlig och mycket populär boendeform i Europa. I andra länder vill de flesta människor bo i ett hem som de själva äger.

Jag tackar för ert intresse och ähem, javisst, äh ... jag vill passa på att informera om att nästa vecka håller Ulf Berggren ett föredrag om ägarlägenheter och äh om hur de påverkar miljön. Jaha, och nu börjar vi diskussionen. Ordet är fritt. Några frågor? Ja, tack?

c Lösning: **1:** tilltalsord; **2:** välkomsthälsning; **3:** föredragets tema; **4:** indelningen presenteras; **5:** avslutning; **6:** diskussionen öppnas.

d e f Lösning: **formulering 1:** 1. God afton mina damer och herrar!; 2. känner mig ärad ...; 3. tack för att jag fick ställa upp idag; 4. I kväll vill jag gärna berätta om ...; 5. föredraget har tre delar ...; 6. tack för att ni lyssnade; 7. nästa vecka kan ni höra ett föredrag om ...; 8. nu kan vi börja med diskussionen ...;

formulering 2: 1. Bästa åhörare!; 2. Jag känner mig hedrad; 3. Ett stort tack för inbjudan; 4. Kvällens tema idag är ...; 5. Jag har delat in mitt föredrag i tre avsnitt; 6. Jag tackar för ert intresse; 7. Nästa vecka håller Ulf Berggren ett föredrag om ...; 8. Ordet är fritt.; **formulering 3:** 1. Kära vänner; 2. Tack så hemskt mycket; 3. Jag är glad över att vara här; 4. Idag vill jag gärna prata om ...; 5. Jag hade tänkt ta upp tre saker; 6. Kul att ni var här idag; 7. nästa vecka är ämnet ...; 8. Har ni frågor?

f Lösning: formuleringar 1 och 2 formella; formuleringar 3 informella.

4 Hur bor man i Sverige, Tyskland, Österrike och Schweiz?

a Lösning: **inledning:** jag kommer att presentera ... / jag vill gärna berätta om ... / Kvällens tema är idag ...; **hänvisning till ett diagram:** som diagrammet visar ... / som man kan se här ...;

uppgifter om procenttal: Jämför man Sverige med Tyskland visar det sig att ... / ser man att ... / Jämfört med Schweiz är Tyskland... / I Österrike däremot ... medan i Tyskland ...; **avslutning:** sammanfattningsvis / avslutningsvis / som avslutning skulle jag vilja säga att ...

5 Veckobladet

b Tips: En grupp skriver en artikel om bild 4.

c Lösning: **text 1:** skulle aldrig vilja byta/ de skulle missa; **text 2:** skulle de vilja flytta; **text 3:** skulle ha rivit / skulle vara synd.

6 Kalle bytte sig till ett loft!

Lösning: En mäklarfirmas annons på en hemsida / reklamtext.

7 Hos mäklaren

Lösning: **dialog 1:** 1. stämmer inte; 2. vet inte; 3. stämmer; **dialog 2:** 1. stämmer inte; 2. stämmer; 3. vet inte.

- c d Lösning t.ex.: **informellt:** Hejsan / Jag letar efter ... typ ... / Hjälp nej, jag har mina egna grejor / Äsch nej, det löser sig / Vad måste man ge för den i månaden? / Jaha, är det så det funkar; **formellt:** God middag / Jag läste om en lägenhet i er ... / Jag skulle gärna vilja veta / Jag söker bara för en kortare period / Jag undrar ... om garageplats ingår i hyran? / Så bra då, utmärkt!

2 Utbildning

1 Utbildningssystemet

- a Lösning: **förskoleverksamhet:** daghem (dagens), förskola; **grundskoleutbildning:** grundskola/ sameskola (låg-, mellan-, högstadiet); **gymnasieutbildning:** gymnasieskola; **högskoleutbildning:** högskola, universitet; **kursverksamhet:** påbyggnadskurser för vuxna (komvux), svenska för invandrare (SFI), kompletterande utbildningar (KY).

Komvux består bl.a. av grundläggande vuxenutbildning (motsvarar den nioåriga grundskolan) och gymnasial vuxenutbildning (är likvärdig med utbildningen i ungdomsgymnasiet) och andra olika yrkesutbildningar samt påbyggnadskurser av olika slag. Du har rätt att delta från och med höstterminen det år du fyller 20 år. Läs mer om Komvux på nätet. sameskola: tvåspråkig grundskola för samer.

- c Lösning: **stämmer:** 2, 4, 6; **stämmer inte:** 1, 3, 5.

Hörtext:

Jag vill också hälsa er Hjärtligt välkomna. Jag ska nu berätta om den svenska modellen. I Sverige besöker de flesta barn någon sorts förskoleverksamhet som dagis. Detta är frivilligt, och hur många år barnen tillbringar där beror på föräldrarnas behov och yrkesverksamhet. Som ni kanske vet är det mycket vanligt i Sverige att båda föräldrarna arbetar och därför går de flesta barn på dagis. Sedan börjar barnen i grundskolan vid sex eller sju års ålder. Den är nio år och obligatorisk. Grundskolan ska ge en omfattande allmänbildning och den består av tre delar. Först går eleverna tre år i* lågstadiet, därefter tre år i* mellanstadiet och till slut tre år i* högstadiet. Efter det kan de söka till den treåriga gymnasieskolan som är frivillig. Där kan de välja mellan många olika program. Dessa är delvis teoretiskt inriktade men många är också praktiskt orienterade i avsikt att förbereda eleverna för olika yrken. Det svenska gymnasiet motsvarar därför delvis det tyska lärlingssystemet.

* både på och i är möjliga här!

Tips: Deltagarna förklarar för sina tyska bekanta hur det svenska utbildningssystemet fungerar.

2 Kärrtorps gymnasium

- b Tips: Deltagarna forskar på nätet om hur skolpolitiken i Sverige ser ut idag.

Betygssystemet diskuteras mycket i Sveriges skolpolitik. Vid tryck av boken gällde betygssystemet från årskurs åtta med de fyra bedömningsstegen MVG, VG, G, IG (innan årskurs åtta skriftliga bedömningar).

3 Mattis utbildningsväg

- a Lösning: stämmer: 1, 3; stämmer inte: 2, 4, 5; vet inte: 6.

4 Sverige i PISA-studien

- a Tips: Deltagarna gör en kort sammanfattning av texten och berättar för gruppen.

6 Musik och musikutbildning

- a Lösning: 1: kontrabas; 2: piano; 3: blockflöjt; 4: trummor; 5: gitarr; 6: dragspel; 7: fiol; 8: trumpet.
c Lösning: piano, kontrabas, fiol, trummor.

3 Medier

1 Tidningar och tidskrifter

- a Lösning: 1: facktidskrift; 2: dagstidning; 3: kvällstidning; 4: modemagasin; 5: skvallerpress.
e Tips: Samla först nyttiga meningar på tavlan, t.ex.: När brukar du läsa tidningen? / Jag brukar läsa den varje morgon (dag / kväll). / Jag brukar läsa den när jag kommer hem. / Jag läser inte någon tidning alls under veckan. / Jag läser bara på helger. / När jag har semester brukar jag läsa tidningen ordentligt.

2 VB – Veckobladet på nätet

- b Lösning t.ex.: **Världen**: Kraftiga fall på Asiens börser; **Väder**: En kallfront på väg; **Ekonomi&Politik**: Socialdemokraterna säger nej; **Kultur&Nöje**: Intervju med en isländsk författare; **Resa**: Sardiniens lyxigaste kust; **Film**: tv4 film Mankell: Hemligheten, 2006, deckare; **Sport**: Svenska framgångar i beachvolley; **Näringsliv**: Vad händer med Volvo?; **Mat&Hälsa**: Tips till påskbuffén; **Debatt**: Moral och omoral – var går gränsen idag?

4 Bokmässan i Göteborg

- a Lösning: **dam**: läser allt möjligt, böcker och tidningar; **tjej**: har inte mycket tid att läsa böcker, läser på nätet; **ung man**: läser deckare, dagstidning; **herre**: läser bara dagstidningen.

Hörtext:

- En ny statistik på uppdrag av Kulturrådet visar att allt färre ungdomar idag läser böcker eller besöker ett bibliotek. Däremot läser den äldre delen av befolkningen mer än tidigare och besöker bibliotek oftare än förr. Med anledning av den årliga och mycket populära bokmässan i Göteborg med mer än 100 000 besökare ville Radio Kultur veta: Vilka läsvanor har vi idag? Reporter Annika Söderström hörde sig för. Hej Annika, hur är det och var är du nu?
- Hej Claudia, jag står här vid Stjärnförlagets monter på bokmässan och ja, här är full rulle ska jag tala om och jag har redan pratat med många besökare. Och nur står jag bredvid en dam som bläddrar i böckerna här. Hej ursäkta! Får jag fråga dig en sak?
- Javisst!
- Tycker du om att läsa?
- Självklart! Annars skulle jag inte stå här. Jag läser mycket och allt möjligt. Speciellt nu när jag är pensionär. Jag har till och med lärt mig hur man läser på nätet. Böcker och tidningar – det går inte utan.
- Jaha där hör man, det går inte utan. Men tack för det och ... ja här kommer en ung flicka. Hej, jag är från Radio Kultur och vill gärna veta: Vad gör du här?
- Jag är på mässan för skolans skull. Vi har ett skolprojekt om böcker och har fått olika arbetsuppgifter.
- Tycker du om att läsa?
- Nja, jo det gör jag väl, men jag läser nog mest på nätet om olika saker och ting. Just nu läser jag inte böcker. Jag har inte tid.
- Ja, skolan kan ju vara väldigt tidskrävande, det förstår jag. Tack för det och .. Hej du, vad intresserar dig här på mässan?
- Hej, jag intresserar mig för deckare och vill informera mig om det kanske finns en ny stjärna på himlen.
- Läser du bara deckare eller annat också?
- Ja självklart läser jag också dagstidningen. Den läser jag varje dag.
- Ja, man måste ju vara informerad om vad som händer i världen ... Tack för det och ... hallå, hej ursäkta letar du efter något särskilt?
- Nej eller ja! Jag letar efter min fru. Hon är här någonstans och bara försvann ...
- Ja, så kan det också gå på en mässa. Men vad intresserar dig annars här? Eller sällskapar du bara med din fru?
- Ja, det gör jag faktiskt. Jag är ingen bokmänniska och avskyr mässor. Jag läser min dagstidning som jag prenumererar på och det räcker. Men ... jag undrar verkligen vart min fru har tagit vägen ...
- Ja, det är nog bäst att vänta här då. I det här vimlet kan man ju lätt tappa bort varandra. Men du hittar henne säkert! Lycka till!

6 Svensk tv

- a Tips: Deltagarna informerar sig på nätet om svenska kanaler.

Även i Finland finns svenskspråkiga tv-program, se <http://svenska.yle.fi/>

7 Svenska filmer

- a Lösning: 1: deckare; 2: dokumentärfilm; 3: äventyr / action; 4: drama / komedi.
- c Lösning: t.ex.: 1: Hon ringer därför att hon vill gå på bio med Lasse. 2: Hon föreslår Masjävlar. 3: Han säger att han redan har sett filmen. 4: Han föreslår Arn-filmen därför att han vill se något spännande. 5: De träffas klockan åtta på Biopalatset.
- d Lösning: 1: På tal om ingenting ... / Men apropå spänning ...; 2: Jag tänkte fråga dig ...; 3: Ja, utmärkt! / Ja, det passar bra, det säger vi! / Då ses vi i övermorgon!

4 Ekonomi och näringsliv

1 Logotyper

- a Lösning: **Ikea** förfärdigar möbler; **Arla** producerar mejeriprodukter; **Lindex** tillverkar kläder och accessoarer; **Volvo** tillverkar personbilar; **SEB** erbjuder finanstjänster; Rörstrand gör porslin; **GB Glace** säljer glass; **Abba Seafood** framställer fiskprodukter; **Ericsson** levererar och installerar kommunikationsnät; **SJ** befordrar personer och transporterar gods.
- c Lösning: 1: SEB; 2: Abba; 3: SJ; 4: Ericsson; 5: ARLA.

2 Fusioner i globaliseringens tidevarv

- a Tips: Deltagarna analyserar, vilken funktion "om" fyller i de fem meningarna på högra sidan.
→ 1: Präposition; 2: Konjunktion; 3: Konjunktion; 4: Partikel; 5: Konjunktion.

3 Näringsliv

- a Tips: Förbered lektionen genom att informera dig om ämnet och / eller ge det i läxa till deltagarna!

4 LO och A-kassa

- a Lösning: **AB:** aktiebolag; **HB:** handelsbolag; **Moms:** mervärdesskatt; **VD:** verkställande direktör; **A-kassa:** Arbetslöshetskassan; **AF:** Arbetsförmedlingen; **LO:** Landsorganisationen i Sverige; **SOC:** Socialförvaltningen; **SCB:** Statistiska centralbyrån.

Moms: förr hette det mervärdesomsättningsskatt (därför ett „o“ i ordet moms).

- b Lösning: Arbetslöshetskassan; Arbetsförmedlingen; Socialförvaltningen; Statistiska centralbyrån; Landsorganisationen i Sverige.

5 Marknadsdomstolen i Sverige

- a Tips: Den här hörtexten är en spontant förd intervju med spontana och autentiska svar. Det innebär en stor utmaning för lyssnarna, inte bara på grund av den höga språkliga nivån utan även på grund av ämnet som torde vara främmande för de flesta. Därför borde du som kursledare strukturera intervjun och förklara innehållet i förväg för att underlätta hörförståelsen i din grupp. Det är viktigt att deltagarna är så väl förberedda att de inte känner sig

frustrerade för att de inte förstår vad det rör sig om. Skriv ordet *marknadsdomstol* på tavlan och fundera gemensamt: Vad tänker deltagarna på när de läser ordet? Vad tror de att det betyder? Hur kan man översätta ordet? (→ *Kartellgericht*) Tilllägg orden *domstol*, *mål*, *stämma* och *döma*. Översätt gemensamt! (→ *Gericht*, *Gerichtsverhandlung*, *verklagen*, *verurteilen*). Skriv sedan orden *handlägga konkurrens mål* och *handlägga marknadsföringsmål* på tavlan och översätt och diskutera även dessa! (→ *Wettbewerbsklagen behandeln*; *Vermarktungsklagen behandeln*).

- b** Tips: Intervjun kan delas in i flera avsnitt (se nedanför). Deltagarna lyssnar här – gärna flera gånger – bara på första avsnittet. Be deltagarna att bara koncentrera sig på frågan i 5b! Diskutera sedan svaret (rätt svar: b)!
- c** Tips: Gå långsamt till väga i små etapper! **Steg 1:** Diskutera uttrycket att vara sjyst / schyst. Både skrivvarianter är möjliga, schyst är den mera vardagliga varianten. Förklara även de andra uttrycken (plansch, sötsaker, att handlägga). **Steg 2:** Läs gemensamt de första tre frågorna. Lyssna igen på första avsnittet! Diskutera svaren! **Steg 3:** Läs gemensamt fjärde frågan. Lyssna på avsnitt två och svarets första två meningar. Diskutera svaret! **Steg 4:** Läs gemensamt femte frågan och lyssna åter en gång till avsnitt två. Diskutera svaret! **Steg 5:** Lyssna nu på tredje avsnittet och diskutera deltagarnas svar på frågan sex!

Lösning: 1:a/b; 2: a; 3: a/b; 4: Nej, det finns liknande konstruktioner i andra länder. 5: t ex: kex, knäckebröd, blöjor, snus, vodkafaskor, päronkonjak, sötsaker; 6: Ledamöterna i domstolen har haft trevliga stunder och ätit upp godiset!

- d** Tips: Lyssna nu på resten av intervjun minst två gånger. Avbryt där det uppstår frågor. Översätt där det behövs och diskutera de okända orden. Svara sedan gemensamt på frågorna. Lyssna till slut en gång till på hela intervjun!

Lösning: 1: kring milleniumskiftet; 2: det svenska mejeriföretaget *Arla*; 3: t.ex. yoghurt; 4: av franska champagnetillverkarna; 5: Den hade ingen champagnesmak; 6: vackra människor och små Arla-joghurtar istället för champagneglas.

Hörttext:

(avsnitt 1)

- *Christer Fallenius, du har varit chef för marknadsdomstolen i åtta år. Vad är egentligen marknadsdomstolen?*
- Marknadsdomstolen är en specialdomstol som handlägger konkurrens mål och marknadsföringsmål.
- *Vad är det: konkurrens mål?*
- Konkurrens mål kan t.ex. vara när företagen kommer överens om vilka priser man ska ta ut av konsumenterna. Och det får man inte göra. Och då blir det en kartell och det är förbjudet i Sverige liksom i alla andra europeiska länder.
- *Och marknadsföringsmål: Vad är det för någonting?*
- Marknadsföringsmål handlar om att företagets marknadsföring är sjyst. Har man en förpackning och ett annat företag gör en likadan förpackning, då blir man naturligtvis irriterad och vill få ett förbud för det andra företaget att ha sin förpackning. Eller så säger ett företag att vi är störst, vi har det största utbudet, vi är bäst på ett visst område, och då måste man kunna visa att man är det, och det är naturligtvis ofta väldigt omöjligt.

(avsnitt 2)

- Är marknadsdomstolen en typiskt svensk institution eller finns det något liknande i andra länder?
- Ja, det finns liknande konstruktioner i andra länder. I vissa länder så är det en specialdomstol, och i andra länder så är det inom ramen för de vanliga domstolarna.

(avsnitt 3)

- När det gäller såna här mål om olika produkter så ger ofta parterna i målet in alla typer av produkter, som gäller samma inom samma område, till domstolen för att vi ska kunna se på produkterna. Så att marknadsdomstolens arkiv består utav inte bara pappershandlingar utan även ja t. ex. kex, knäckebröd, blöjor, snus, vodkaflaskor, päronkonjak. T.ex. Xanté har vi haft ett mål om – och vi har också haft ett mål om godis, alltså sötsaker.
- Så då är marknadsdomstolens arkiv fylld av sötsaker nu då?
- Nej, inte nu längre för att vi tyckte att det var dumt att bara låta det ligga i arkivet så att ledamöterna i domstolen har haft trevliga stunder och ätit upp godiset.
- Det måste i alla fall vara ett väldigt spännande jobb du har – intressant och omväxlande.
- Ja, man får onekligen en inblick i hur företagen fungerar och hur de arbetar med marknadsföring. Och det är ju så att man kan knappt gå in i en svensk affär utan att se att här finns det produkter som har varit i marknadsdomstolen.

(avsnitt 4)

- Har ni haft något mål med internationell anknytning?
- Ja, jag kan ju nämna det mål som vi hade för några år sedan kring milleniumskiftet. Och det var så att det svenska mejeriföretaget Arla tog fram en yoghurt som skulle vara med champagnesmak, som det sades i marknadsföringen. Och det här irriterade de franska champagnetillverkarna oerhört mycket därför de vårdar sitt varumärke väldigt, väldigt starkt. Så de stämde Arla inför marknadsdomstolen och ville ha ett förbud för denna yoghurt med champagnesmak.
- Hur dömde ni?
- Ja, vi förbjöd Arla att marknadsföra denna yoghurt därför att den hade ingen champagnesmak. Men annonseringen var ganska rolig från Arlas sida, därför att de hade fantastiskt vackra planscher där vackra människor rörde sig och istället för att det stod champagneglas och champagneflaskor så stod det små Arla yoghurtförpackningar istället, och det här gav en väldigt, väldigt skojig bild av det hela.

6 Tysk-svensk affärskommunikation

- a** Lösning: 1t, 2s, 3t, 4s, 5t, 6t, 7t, 8t 9t.

Tips: Samla ihop nyttiga uttryck på tavlan som uttrycker en förmodan t.ex.: Jag tror att kommentarerna gjordes av en tysk affärsman, eftersom ... / Jag är inte så säker att ... / Jag är osäker men jag kan tänka mig att ... / Jag skulle kunna föreställa mig att .. / Jag misstänker att ... / Jag tycker ... / Jag anser ... / Jag antar ...

- b** Lösning: **citera någon:** Jag hörde att ... / Det sägs att .../ Jag läste att ... / Person C hävdar att ... / Person B påstår att ... / Enligt person As uppfattning ... ; **ifrågasätta något:** Jag tvivlar på att ... / Det är inte oproblematiskt eftersom ... / Jag är inte så säker på att ...

5 Idrott

1 Idrotter

- a** Lösning: **1:** klättring; **2:** längdskidåkning; **3:** badminton; **4:** sportdykning; **5:** innebandy; **6:** skärmflygning; **7:** skridskoåkning; **8:** orientering.

2 Skolidrott

- a Lösning: Mer skolidrott förebygger ...: 2; Ta hänsyn ...: 1; Tävlingsvång ...: 3.
- d Lösning: **inleda en diskussion:** jag ska prata om ... / jag vill gärna börja med att ... / som tema har jag valt ... / jag vill diskutera ... / **fråga vad partnern tycker:** Vad säger / menar / tycker / anser / tror du? **reagera på vad partnern säger:** det håller jag med om ... / det stämmer / det är rätt vad du säger men ... **avsluta en diskussion:** å ena sidan tycker jag som du men å andra sidan anser jag att .../ Jag förstår vad du menar och jag tycker att vi kan avsluta här.

3 Friluftsliv eller inomhussport

- a Lösning: Många twittrar idag: 3; En bra fångst: 4; En ny form av skattjakt: 2; Orientering för alla åldrar: 5; Betyg i schack lika väl som i gymnastik? 6; Stor succé för ung ryttarinna: 1.

Hörtext:

1 (Stor succé för ung ryttarinna)

I söndags vann 17-åriga Kajsa Melander som yngsta ryttarinna någonsin en Grand Prix-dressyr i Södertälje. Hon kom på första plats knappt före Nina Lindholm som tävlade på George de Lest. Kajsa Melander hade en bra start förra veckan i Skara i de nordiska mästerskapen i dressyr där hon kom på andra plats. I båda dressyrtävlingarna red hon sin häst Madame.

2 (En ny form av skattjakt)

- Ja, sport defineras ju på olika sätt, men du säger att geocaching är en form av sport. Kan du förklara vad man gör?
- Ordet kommer från franskan – cacher betyder gömma, och i princip är det som en skattjakt. En geocachare gömmer en behållare någonstans i naturen och lägger ut koordinaterna till gömstället på nätet. Sedan ger sig andra geocachare ut med GPS för att leta efter skatten. En cache är en burk eller en låda som innehåller en penna och en loggbok. När man hittat gömstället skriver man namn och datum i loggboken. Sedan fortsätter man till nästa cache.
- Hur många cacher räknar du med att kunna leta fram nu under sommaren?
- Ja, jo kanske 50 till 200 beroende på hur mycket tid jag har.
- Oj, så många. Då har du att göra ...

3 (Många twittrar idag)

Som en undersökning nu visat anmäler sig alltfler personer som twitterintressenter och skriver in sig på listan över svenskspråkiga twitter-användare. Inte bara vanligt folk utan även de politiska partierna har upptäckt hur bra det är att twittra. Och det är ju dessutom kul. De flesta partier är med: från vänsterpartiet över socialdemokraterna och miljöpartiet till centerpartiet, folkpartiet och moderaterna. Och man kan säkert utgå ifrån att alla andra partier snart också kommer att vilja delta i konkurrensen om twitter-läsarnas gunst.

4 (En bra fångst)

- Är du nöjd med dagens fångst?
- Javisst!
- Vad fick du upp?
- Ja, idag var det två gäddor, ett par stycken rätt så stora abborrar och som vanligt andra småfiskar.
- Vad gör du med all fisk?
- Äter upp dem så klart!

5 (Orientering för alla åldrar)

Ovabygdens sportförening OB bedriver orientering, längdskidåkning och löpning för alla: idrottsintresserade familjer, barn, ungdomar, motionärer och elitsatsande. OB arrangerar skogslopp och stadslopp. Ordförande Tommy Andersson vill att det ska bli allt fler orienterare i alla åldrar och att det ska vara häftigt att orientera. Har du lust att testa? Ring gärna och informera dig under 0511 57 57 11!

6 (Betyg i schack lika väl som i gymnastik?)

Annika Liljeholm från Gustav Vasa Gymnasiet i Kiruna frågar oss idag: "Jag har länge undrat om schack är en sport eller bara ett spel. Om det är en sport så kan man väl få betyg i schack lika väl som i gymnastik." Vi på Radio 2 tycker det är en intressant och berättigad fråga och ber våra lyssnare nu att höra av sig. Vad tycker ni?

- d** Tips: Förvissa dig om att deltagarna vet hur de ska inleda intervjun. T.ex. "Jag ska nu ställa sju frågor till dig. Du ska svara med 1 = stämmer absolut, 2 = stämmer ibland, 3 = stämmer delvis, 4 = stämmer tyvärr inte, 5 = stämmer absolut inte. Har du förstått?" Gör sedan en kursstatistik på tavlan med deltagarnas svar! Hur många svarade ...

4 Lagsport och sportolyckor

- a** Lösning: 1f, 2c, 3g, 4i, 5j, 6b, 7a, 8d, 9h, 10e.
d Lösning: har spelat – perfekt; har haft – perfekt; (har) klarat sig – perfekt; var – preteritum; råkade fastna – preteritum; snubblade – preteritum; vred – preteritum; föll – preteritum; föll – preteritum; blev – preteritum; svullnade – preteritum; var – preteritum; kunde fortsätta – preteritum; bars – passiv preteritum; var – preteritum; kunde vara – preteritum; hade fallit – pluskvamperfekt; hade – preteritum; var – preteritum; hade stukat – pluskvamperfekt; var brutet – pluskvamperfekt; går – presens; är – presens; kommer att – futur.

5 Dopning

- b** Lösning: 1, 3, 6, 0, 10, 13, 0.

6 Mål!!! Heja Sverige!

- a** Lösning: bild 1 – därför att tre personer dricker öl och en person dricker cola.
b Tips: Målet med denna uppgift är att deltagarna ska lära sig att strukturera en hörförståelsetext. Som i verkligheten talar personerna lite i munnen på varandra och svarar inte alltid på frågorna.

Lösning:

3 De kommenterar fotbollsmatchen på tv:n.

7 En man kommer till gruppen.

5 En kvinna kommer också.

2 De beställer var sin öl.

9 De pratar om motion.

6 Mot tröttheten rekommenderas ljusterapi.

4 Servitören kommer med två öl.

8 De beställer en cola och en öl.

1 En man och en kvinna sätter sig vid baren.

10 Det blir mål.

→ 1 En man och en kvinna sätter sig vid baren. / 2 De beställer var sin öl. / 3 De kommenterar fotbollsmatchen på tv:n. / 4 Servitören kommer med två öl. / 5 En kvinna kommer också. / 6 Mot tröttheten rekommenderas ljusterapi. / 7 En man kommer till gruppen. / 8 De beställer en cola och en öl. / 9 De pratar om motion. / 10 Det blir mål.

Tips: Deltagarna beskriver i preteritum vad som *hände*.

- © Tips: Deltagarna är sportreportrar och kommenterar en match med hjälp av orden i 4a, 4c och 6c och ytterligare begrepp som *stadion*, *match* och *team*!

Hörtext:

- ★ Ska vi inte sätta oss här vid baren?
- ✕ Jovisst ... här ser man bra. Hej!
- ★ Hej, jag tar en öl, tack.
- ✕ Jag med!
- ✕ Usch, titta, jävlar vilken otur!
- ★ Ja, sablar också!
- ♣ Två öl, varsågoda!
- ★ Tack.
- ♣ Tjena!
- ★ Hej.
- ✕ Hej Marie! Vi håller på att förlora! Killarna spelar botten idag!
- ♣ Usch då! Har jag missat mycket?
- ★ Nej, bara några minuter. Kommer inte Jon?
- ♣ Jo, han är på väg.
- ✕ Hur är det med dig annars, allt väl?
- ♣ Jo då, jag är bara så trött nu för tiden.
- ✕ Ja, så här års blir man det lätt, det känns som om det är mörkt jämt ute.
- ♣ Ja, verkligen.
- ✕ Har du provat på med lite ljusterapi?
- ♣ Nä, det tycker jag är fånigt. För mig gäller bara naturlig sol, det förstår du väl!
- ✕ Hej allesammans!
- ★ Hej Jon! Äntligen kommer du och hejar med mig. Tjejerna har tappat intresset för matchen.
- ✕ Jaså! Marie, ska vi också ta en öl?
- ♣ Ja, varför inte? Eller nej, jag tar hellre en cola, jag måste vakna.
- ♣ Hej, vad vill ni ha?
- ♣ En cola och en öl, tack!
- ✕ Hur står det? Vinner vi?
- ✕ Du Marie, vi var på gym idag. Det var jätteskoj. Kan inte ni hänga med nästa gång, Jon?
- ✕ Nej tack! Inget gym för mig, det fattar ni väl!
- ★ Inte? Men fotboll då?
- ✕ Äsch, jag har inte tid.
- ♣ Det säger du alltid till allt.
- ♣ Varsågoda.
- ♣ Tack.
- ★ Men du – kom med då i min fotbollsklubb! Vi spelar på onsdagar.
- ✕ Tysta! Det var som tusan, titta!
- ✕ Mål!!! Heja Sverige! Jag visste det! Vi vinner!
Yippie!!!

6 Framtidsversioner

1 Ett bekvämt liv

- a** Lösning: **mobiltelefon**: Allt ryms i en enda liten apparat som går lätt att ... / **elektronisk bok**: ... vår lilla nedladdade bok som ... / **videokonferens**: ... samtalas vi med våra kollegor från hela världen ... / **interaktiv skrivtavla**: presenteras viktiga nyckelord på en stor vit tavla ... / **ekobil**: Vår lilla energisnåla bil ... / **talande kylskåp**: Du meddelas automatiskt på din mobiltelefon när mjölken har tagit slut ... / **robotdammsugare**: ... din lägenhet blir dammsugen helt av sig själv / **självgående gräsklippare**: Den klipps rent automatiskt ...
- b** Tips: Innan uppgift b: Samla ihop uttryck på tavlan hur man beskriver något; t.ex.: Det är ...; Man använder det för att ...; Det behövs när man ...; Det har alla som arbetar med ... osv.
- d** Tips: Diskutera även facebook och andra kontaktmöjligheter på nätet!

3 Tekniska innovationer

- a** Lösning: **stämmer**: 1, 7, 8, 10; **stämmer inte**: 3, 5, 6, 9; **vet inte**: 2, 4.

Hörttext:

- ✘ Den Tekniska Mässan förbryllar och fascinerar sina besökare. Nya tekniska innovationer och landvinningar för onekligen tankarna till science fiction-världen: maskiner med intelligenta styrsystem som tänker åt oss, robotar av olika slag som gör jobbet åt oss, kylskåp som berättar för oss vad som saknas och en massa mobiler med fler och fler raffinerade funktioner – allt för att underlätta vårt arbets- och vardagsliv. Vi har vant oss vid att tekniken fortskrider och vidareutvecklas, och besökarna är här för att informera sig. De flesta tycker att det är både roligt och fascinerande med alla nyheter, men det hörs också kritik.
- 👤 Ja, jag tänkte informera mig här om det ena och det andra för jobbets skull och själv behöver jag också en ny mobiltelefon. Men ojoj har man sett på maken så många mobiler det finns! Man ser ju inte skogen för bara träd! Och alla dessa nya funktioner och detaljer som verkar så onödiga. JAG i alla fall behöver inte kunna filma med min mobil. Jag vill ju bara ringa med den!
- ✘ En fråga som allt fler ställer! Behövs verkligen alla dessa nya funktioner och knappar? Blir apparaterna därför lättare att hantera?
- ★ Jag blir nästan arg när jag ser hur de skryter och gör reklam med slagord som "Simplicity" och "Easy to use". Verkligheten ser ju helt annorlunda ut. Allting blir bara mer komplicerat med alla nymodigheter. Så fort man har vant sig vid ett system dyker det upp ett nytt igen. Man känner sig ju stressad och blir helt handlingsförlamad!
- ✘ Experter från flera håll råder nu industrin att ta avstånd från för många nya innovationer och att istället prioritera användarnas behov. Ett råd som ett flertal producenter tagit på allvar och redan beaktat och som i vissa branscher lett till ett omtänkande. En trend som säkert kommer att slå igenom.
- b** Lösning: Man ser ju inte skogen för bara träd! (Man sieht den Wald vor lauter Bäumen nicht).

4 Manipulerade näringsämnen – framtida frälsning eller hot?

- a Lösning: 1: genmodifierade livsmedel; 2: ekologisk mat; 3: rättvisemärkta livsmedel; 4: funktionell mat; 5: kalorislätt mat.
- b Tips: Skriv upp på tavlan de följande fyra begreppen: *smak / fetthalt / förpackning / pris*. Bilda små grupper där deltagarna jämför mjölkprodukter i Sverige med produkter från det egna landet! Finns det likheter? Skillnader? Diskutera sedan gemensamt.
- c Tips! Kursen delas in i två grupper. Den ena gruppen är för, den andra är emot genmodifierad mat. Grupperna samlar ihop argument och diskuterar sedan gemensamt.

5 Nanoteknologi

- b Lösning: 1-0, 2-2, 3-4, 4-7, 5-0, 6-9, 7-12.

6 Tummen mitt i handen

- b Lösning: 1: Men du, en fråga till.../ Du förresten en annan sak / Förresten ...; 2: Har du lust att .../ Vad säger du om att ...; 3: Vilken tid ska vi träffas? / Hinnar du vara... ska vi säga klockan ...?

8 Jaså!

- a Lösning: **fråga om den andra har förstått**: Är du med? / Förstår du vad jag menar? / Fattar du?
förklara något: Det betyder med andra ord ... / Vad jag menar är ... / Det är en sorts ...;
be om förtydligande: Hur menar du? Jag förstod inte! / Va sa du? En gång till, tack. / Kan du upprepa, tack!
signalera att man hänger med: Jaså! / Jaha, det är möjligt / Okej, det kan hända;
sammanfatta: Låt mig sammanfatta / Då har vi alltså bestämt att ... / Ja, då är vi överens om.

7 Arbete – jobb eller kall?

1 På ett varuhus

- a Lösning: **kvinnan**: köksredskap; **dottern**: toaletter, skor; **mannen**: apotek.

Hörtext:

- ✦ Hej!
- ★ Hej!
- ✦ Kan du tala om för oss var vi hittar köksredskap?
- ★ Köksredskap – det hittar ni på plan fyra. Hissarna finns där borta vid rulltrappan.
- 👤 Och var finns toaletterna?
- ★ Dem hittar du på andra planet bakom barnavdelningen, till vänster om lekhörnan.
- 👤 Jaha, så bra. Och skor?
- ★ Skor har du på samma plan längst bort vid jeansavdelningen.
- ✦ Hörrudu, vi är inte här för att titta på kläder eller skor utan för att köpa nya bestick. Får vi be dig om en tjänst till? Vi söker också ett apotek.
- ★ Javisst. Ett apotek ligger här alldeles i närheten. Till vänster om varuhuset på torget bredvid posten.
- ✦ Jaså! Så praktiskt då. Tack för informationen.
- ★ Ingen orsak.

- b** Lösning: t.ex.: **skönhet & kosmetik**: smink; **kök & husgeråd**: mikrovågsugnar, durkslag; **dam & herr**: kal-songer; **sport & fritid**: pulsmätare; **böcker & papper**: plånböcker, hålslag, almanackor; **delikatessbutik**: exotiska kryddor; **hem & inredning**: ljusstakar, personvågar; **skor**: kängor.

Tips: Rita nedre bottenplanet på varuhuset! Deltagare som vill förbereda sig på Swedex kan träna vägbeskrivning här.

- d** Lösning: **stämmer**: 1; **stämmer inte**: 2, 3, 5, 6; **vet inte**: 4.

Hörtext:

- ✘ Hej, det är Rasmus.
- ★ Hej Rasmus! Det är Nisse.
- ✘ Nej men hej Nisse! Ringer du? Jag trodde du sommarjobbade?
- ★ Ja, det gör jag också, men just nu är det lugnt här ... eller vänta ...
- ✘ Förlåt, var hittar jag urmakaren?
- ★ På nedre bottenplan till höger vid rulltrappan.
- ★ Så, här är jag igen. Idag är det inte mycket att göra och då tänkte jag höra av mig och fråga om du inte har lust att gå och ta en öl ikväll.
- ✘ Javisst gärna. Förresten, jag började jobba på systemet på Kanalgatan för en vecka sedan – det där stora, du vet. Kan du inte komma dit efter jobbet och hämta mig där?
- ★ Javisst, varför inte? Men arbetar du på systemet? Det visste jag inte. Är det heltid?
- ✘ Nej, tack och lov inte. Det är bara deltid nu under juni och juli. Jag hoppade in för en som tog pappaledigt.
- ★ Men det passar dig väl bra, du ska ju läsa sedan till hösten.
- ✘ Precis. Men hur går det för dig då?
- ★ Ja, det här är väl inte ett speciellt kul jobb men det är inte krävande så det kunde vara värre.
- ✘ Samma här. Ganska enformigt arbete jag gör. Jag håller bara på med vinsortering. Men jag har schysta arbetskamrater som man kan ha trevliga lunchraster med.
- ★ Ja, det är ju alltid något! Oj nu kommer det en grupp japaner här, jag måste sluta. Jag hämtar dig vid sextiden!
- ✘ Okej, hej då!
- ★ Hej!

3 Wärdshuset Kniven & Skeden

- a** **Tips:** Skriv fyra frågor på tavlan: Var ligger Medeltidens Värld? Vem är Sven Målberg? Var befinner han sig nu? Hur ser servitriserna ut? Lyssna sedan på inledningen av intervjun, tryck stopp efter: "Och här på matsedeln ..." och diskutera svaren!

Lösning: **restaurangchefen**: fastanställd, 60-timmars arbetsvecka; **kocken**: fastanställd, 60-timmars arbetsvecka; **servitriserna**: sommarjobb, åtta timmars arbetsdag.

Hörtext (Inledning):

Hej mina kära lyssnare. Här kommer Sven Målberg med ett reportage från Medeltidens Värld som ligger norr om Götene i Västergötland. Efter en mycket händelserik och sagolik vandring genom parken, där jag även fick uppleva ett äkta tornerspel med riddare på hästar som tävlade mot varandra, står jag nu framför Wärdshuset Kniven & Skeden. Här serveras äkta medeltidsmat, och folk sitter vid långa bord på bänkar med skinn på och äter från stora träplankor med bestick av trä. Servitriserna ser precis ut som på medeltiden: långa klänningar, flätor och skinnskor. Och här på matsedeln ...

4 Veckobladet

- a Lösning: **Text 1:** Gör en resa bakåt i tiden; **Text 2:** Ett annorlunda sommarjobb; **Text 3:** Projekt för unga entreprenörer.

6 Vett och etikett

- a Lösning: **1:** fel. Det är ohövligt att komma för sent. / **2:** rätt. Du tar av dig skorna om inte värden säger att du ska behålla dem på. Är man bjuden på fest tar man med sig ett par extra inneskor som man byter till. / **3:** fel. Blommor, chokladask eller en flaska vin uppskattas alltid. / **4:** fel. Det går alldeles utmärkt att bara dricka vatten. / **5:** rätt. Man brukar tacka genast efter maten, t.ex.: Tack för maten, det var en jättegod middag. / **6:** fel: Helst bör man undvika farliga ämnen där människor lätt kan ha udda uppfattningar. Bäst är mera allmänna samtalsämnen som semester, vardag och fritidssysselsättningar (hobbier). / **7:** fel. Man går gärna rätt så tidigt. Det gäller att utveckla en känsla för när det "är dags". / **8:** rätt. Man brukar säga eller skriva "Tack för senast!"

7 Nej tyvärr, ...

- b Lösning: **1:** bild övre vänster; **2:** bild nedre höger; **3:** bild nedre vänster; **4:** bild övre höger.

8 Svart lön och Diversity Management

- a Lösning: 1b, 2c, 3c, 4c, 5a.
- b Tips: Dela in kursen i fyra grupper: en grupp är för svartarbete och en emot; en grupp är för diversity management och en emot. Grupperna samlar ihop argument och diskuterar sedan gemensamt.

8 Brokiga och udda biografier

1 Lyckobringare

- a Lösning: **1:** hästsko; **2:** klöverblad; **3:** nyckelpiga; **4:** maskot.

3 En tillbakablick

- b Ordspråk och deras motsvarigheter: Var sak har sin tid. *Alles zu seiner Zeit.* / Även den som går sakta kommer fram. *Gut Ding will Weile haben.* / Nära skjuter ingen hare. *Knapp vorbei ist auch daneben.* / Äpplet faller inte långt från trädet. *Der Apfel fällt nicht weit vom Stamm.* / Tala är silver, tiga är guld. *Reden ist Silber, Schweigen ist Gold.*

- c Lösning: **fast:** trots att; **eftersom:** då; **däremot:** emellertid; **även om:** fastän; **då:** emedan; **som:** liksom.

4 Jag saknar spontaniteten

- a Lösning: **1:** Erika; **2:** Eva; **3:** Julius; **4:** Eva; **5:** Julius; **6:** Erika.
- b Lösning: **1:** bestämde jag mig för; **2:** ångra; **3:** sakna; **4:** överlag; **5:** vänner i både vått och torrt; **6:** jag saknar fikan; **7:** pendlande.

5 Standardspråk och dialekter

- b Lösning: Kjell: 2; Senta: 1; Kerstin: 3.

6 Pantofflor

- a Lösning: päror, pantofflor, kartoffel.
b Lösning: t.ex.: Härdöpfel (u.a. Schweiz); Grumbeere (u.a. Saarland); Erdäpfel (u.a. Österreich).

8 Sverige som exilland

- a Lösning: **övre vänster:** Kurt Tucholsky; **nedre vänster:** Nelly Sachs; **övre mitten:** Bruno Kreisky; **nedre mitten:** Käte Hamburger; **övre höger:** Willy Brandt; **nedre höger:** Peter Weiss.

Tips: Diskutera invandrarsituationen i era länder och jämför med Sverige!

9 Språken i Norden

- a Lösning: 1d, 2e, 3a, 4b, 5c.
b Lösning: **stämmer:** 2, 3; **stämmer inte:** 1, 4.
c Lösning: **svenska:** ä, ö, å; **danska:** æ, ø, å; **norska:** æ, ø, å.

Mat och mattraditioner

1 Mat

- d Lösning: **stämmer:** 3, 8; **stämmer inte:** 1, 2, 4; **vet inte:** 5, 6, 7.

Aftonens sång

- c Lösning: 4 aftonstranden; 6 vila; 2 lågmäld; 8 avsked; 1 havssång; 3 ensam; 5 natten; 7 havets ton
→ 1 havssång; 2 lågmäld; 3 ensam; 4 aftonstranden; 5 natten; 6 vila; 7 havets ton; 8 avsked.